

Høringsvar fra KL om meddelelse om cirkulær økonomi og direktiv om revision af målsætninger mv. i diverse affaldsdirektiver

KL har modtaget meddelelse om cirkulær økonomi og forslag til direktiv om ændring af en række affaldsdirektiver i høring. Vi skal på den baggrund udtale følgende, idet der tages forbehold for den politiske behandling af sagen.

Generelle bemærkninger

KL støtter overordnet målet om omstilling til en cirkulær økonomi som præsenteret i meddelelsen om cirkulær økonomi og forslag til ændring af affaldsdirektiver. Det er i længden uholdbart at så mange ressourcer, der kan genanvendes, ryger ud af kredsløbet, og så sætter pres på brugen af jomfruelige ressourcer. En cirkulær økonomi vil bidrage til at afkoble vækst fra øget ressourceforbrug, hvilket vil være essentielt i et fremtidigt samfund.

Langsigtede mål for udviklingen af affaldssektoren med overordnede mål for genanvendelse af forskellige affaldsfraktioner er vigtigt, for at kommuner ved hvad de skal planlægge efter allerede nu. KL bifalder således at der nu sættes mål frem til 2030. Men det er vigtigt at pointere, at der er udfordringer ved kun at måle på genanvendelse.

Meddelelsen om cirkulær økonomi og forslag til ændring af affaldsdirektiver ligger i forlængelse af de tidligere fastsatte mål på EU-niveau for genanvendelse i 2020, dog sættes barren noget højere i målene for genanvendelse i 2030. Det vil være en stor udfordring at nå de mål der sat med 70% genanvendelse for husholdningsaffaldet og op til 90% for visse andre affaldstyper. Det vil kræve, at der bliver iværksat nye initiativer for at nå de høje mål, og det vil være en omkostningsfyldt proces, hvor staten skal gøre klart hvem de forventer, skal betale for denne omstilling. Det vil

Den 27. august 2014

Sags ID: 1899005

Dok.ID: 1899005

HNB@kl.dk

Direkte

Weidekampsgade 10

Postboks 3370

2300 København S

Telefon

www.kl.dk

Side 1/6

desuden kræve helt nye løsninger og samarbejder mellem myndigheder, borgere og virksomheder at nå disse mål.

KL mener det er en god idé, at der lægges op til en ensretning af definitioner og opgørelsesmetoder på tværs af hele EU, da det vil være med til at give et mere retvisende billede af hvordan landene klarer sig i forhold til hinanden.

Det tidlige varslingsystem der her bliver introduceret hilses velkomment, specielt i forhold til at sikre at alle landene i EU har en chance for at nå de meget høje mål for genanvendelse. I en dansk sammenhæng bør det tænkes ind hvordan det tidlige varslingsystem kan kobles sammen med evalueringen i Danmark af kommunernes affaldsplaner.

Det er positivt at der lægges op til en fortsat metodefrihed for hvordan de fremsatte mål skal nås. Det er essentielt at der i de videre forhandlinger på EU-niveau bliver sikret at der ikke kommer flere metodekrav, da affaldsindsamlingen er forskellig fra land til land, og inden for et land er betinget af lokale forskelle i befolkningstæthed og befolknings- og bygningssammensætningen m.m. Metodefrihed vil sikre, at vi ikke bindes til en løsning der er forældet om få år, at der hele tiden kan udvikles nye metoder til at håndtere og behandle affald, og således være med til at fremme udbredelsen af best practice mod en cirkulær økonomi.

Når det skal implementeres vil affaldshåndteringen i Danmark allerede være på rette vej qua det store arbejde kommunerne er ved at udføre for at nå målene i regeringens ressourceplan ”Danmark uden affald”, men jo højere målet for genanvendelse er, des sværere bliver det at nå de sidste procenter, og vi forventer derfor at det kræver yderligere tiltag at nå målene end dem der allerede er fremlagt i ressourceplanen. Det er et fælles ansvar at sikre en yderligere omstilling, så det høje genanvendelsesmål kan nås, og vi synes, at samarbejdet og dialogen med staten om implementeringen af ressourceplanen indtil videre er forløbet tilfredsstillende, og foreslår vi fortsat arbejder tæt sammen om at realisere målene. Hvilke tiltag og hvordan de skal struktureres vil vi derfor meget gerne være i fremadrettet dialog omkring.

Som vi også skrev i høringssvaret til regeringens ressourceplan ”Danmark uden affald”, mangler vi den ventede forebyggelsesstrategi. Det er ikke blevet mindre aktuelt, da den kan have stor betydning for, om vi kan nå de høje genanvendelsesmål der lægges op til her. Den kommende forebyggelsesstrategi bør således forholde sig til planerne om cirkulær økonomi. Forebyggelse og cirkulære ressourcestrømme er det mest fornemme, og det er naturligvis positivt, hvis affaldet kan undgås. Bagsiden

er, at det forringer kommunernes mulighed for at nå målet, hvis der trækkes genanvendeligt affald ud af affaldsstrømmen, da det påvirker genanvendelsesandelen negativt.

Uddybende specifikke bemærkninger følger nedenfor.

Specifikke bemærkninger

Definition af kommunalt affald

Det er positivt, at der laves en fælles definition af kommunalt affald på tværs af EU. I dag er der flere forskellige måder at definere kommunalt affald på, hvilket gør, at man ikke direkte kan sammenligne tallene med hinanden.

En fælles definition gør opgørelsen af målopfyldelsen i de enkelte lande mere retvisende og direkte sammenlignelig. I definitionen opstillet i bilag VI indbefatter kommunalt affald både husholdninger og affald fra detailhandelen, små virksomheder, kontorbygninger og institutioner, der med type og sammensætning er sammenligneligt med husholdningsaffald.

Vi ser derfor, at der er behov for en afklaring af sammenhængen mellem ansvaret for at nå målene og handlemulighederne, da det genanvendelige affald fra virksomheder med undtagelse af affald afleveret på genbrugspladser og fra virksomheder i blandende bolig- og erhvervsejendomme og tilmeldt kommunens ordninger, som bekendt ikke er en del af kommunernes ansvarsområde i Danmark.

Beregningsmodel for genanvendt affald

KL er som udgangspunkt enige i det fornuftige i at ensrette kravene til opgørelsesmetoden for genanvendelsesprocenter, så det bliver i forhold til den endelige behandling.

At definere genanvendt affald som den mængde der er samlet ind til genanvendelse, er ikke det samme, da ikke alt det indsamlede kan genanvendes. I sidste ende er det outputtet af det materiale, i form af mængder og kvalitet, vi samler ind til genanvendelse, der er afgørende for muligheden for omstillingen til en mere cirkulær økonomi.

Der er dog flere problemstillinger knyttet til den opstillede definition. Den ene er at ændringen i at se på output og ikke input yderligere udfordre mulighederne for at nå de høje mål i 2030.

Den anden problemstilling er, at det skal yderligere afklares, hvordan opgørelsesmetoden spiller ind på den kommunale genanvendelsesprocent

og hvilke konsekvenser det har, da den i så fald aldrig vil kunne blive bedre end den behandling behandlingsanlægget kan udføre.

Den tredje problemstilling er, at definitionen udelukkende ser på mængden af affaldet der bliver genanvendt, men ikke tager højde for miljøeffekten og således hvilket affald der bedste kan betale sig at genanvende samfundsøkonomisk, og hvordan det bedst kan lade sig gøre. På den måde vil der kunne komme et større fokus på samfundsøkonomien og miljøeffekten, frem for ensidige indsamlingsprocenter.

Mulighederne for at undgå materialer, som ikke skal kasseres, er meget forskellig afhængig af affaldstypen. Derfor virker en generelt fastsat bagatelgrænse på 2 procent vilkårlig. Grænsen bør i stedet afspejle de reelle muligheder for den pågældende affaldstype f.eks. fastsat på baggrund af bedste tilgængelige teknik.

Genanvendelsesmål

KL støtter overordnet opstillingen af langsigtede og ambitiøse mål for genanvendelse af det kommunale affald. Det generelle genanvendelsesmål for kommunalt affald på 70 % og op til 90 % for visse affaldstyper der er fremsat her, er yderst ambitiøst.

Ud fra betragtningerne fremsat til beregningsmodellen for genanvendt affald, vil det vil kræve en stor indsats af både stat, kommuner, private virksomheder og borgere for at vi kan nå målene i 2030.

Det vil bl.a. kræve en sortering af affaldsfraktionerne for at nå de høje mål, og hvis denne sortering skal ske manuelt vil det forventes at blive væsentligt dyrere at behandle affaldet, og der er også nogle problemstillinger i forhold til arbejdsmiljøet for dem der skal udføre den manuelle sortering.

Der bør derfor ske en automatisering med fokus på de mest arbejdsintensive processer og en produktudvikling og -design, der giver incitament til at forlænge produktets levetid og/eller gør det nemmere at genanvende materialerne.

Jobskabesperspektivet er i leddet med at tilføre værdi til affaldsfraktioner og materialestrømme i et cirkulært økonomisk perspektiv og ikke på automatiske sorteringsanlæg, der kun kræver et minimum af personale. Om må udviklingen af sorteringsanlæg ses som en uundværlig del af den fremtidige genanvendelse, da der er behov for at genanvende en større del af de ofte meget komplekse produkter, der af hensyn til produkternes funktionalitet i levetiden er sammensat af mange materialer. Hvis materialerne ikke direkte kan genbruges eller skilles ad, forringes kvaliteten.

Udviklingen af sorteringsanlæg hen i mod mere avancerede løsninger bør derfor ske snarest muligt. Sorteringen bør ske i tæt dialog med producenterne, så det tilstræbes, at materialerne så vidt muligt direkte erstatter jomfruelige råstoffer.

Forebyggelse af affald

Der lægges op til at hvert land skal træffe passende foranstaltninger for at forebygge affald, herunder at reducere fødevareraffald med 30% frem til 2025. Den bedste løsning er at reducere mængden af affald, og KL bifalder således at det skrives ind i direktivet at landene skal træffe foranstaltninger for at forebygge affald. Der savnes dog i både meddelelse og forslag til ændring af affaldsdirektiver en afklaring over hvilken indvirkning affaldsforebyggelse vil have på affaldsgenanvendelsesprocenten. Meget af det man kan forhindre i at blive til affald, er sandsynligvis også meget af det, der er nemt at genanvende.

Som allerede nævnt venter vi stadig på regeringens forebyggelsesstrategi, som vi forventer, forholder sig til hvilken effekt det vil have på genanvendelsesmålene for 2030 som præsenteret her i, samt hvilken rolle kommunerne vil spille og hvordan den opgave skal finansieres. .

Deponi

Målsætningerne om maks. at deponere 25% kommunalt affald i 2025 og maks. 5% i 2030 hilser vi velkomment, da det kan være med til at skubbe nogle lande væk fra deres høje andel af deponi af affald. Målsætningerne vurderes allerede opfyldt af de danske kommuner.

Udvidet producentansvar

Reglerne for udvidet producentansvar ændres og præciseres med dette forslag til ændringer af direktiver. En omstilling til en cirkulær økonomi kræver også ændringer i måden de private virksomheder producerer og designer deres varer og produkter, og her kan en ordning for producentansvar på strategisk rigtige produkter være med til at skubbe i retningen af, at der tænkes mere cirkulær økonomi ind i hele produktets levetid. Vi ser det derfor som positivt, at det præciseres at producentens ansvar for et produkt udvides til at omfatte den del af produktets livscyklus, som følger efter forbrugerleddet.

Minimumskravene som fremsat i bilaget virker umiddelbart som rimelige og fair, og kan være med til at gøre de forskellige ordninger med producentansvar i hele EU mere gennemsigtige, hvilket der er behov for. Samtidig kan det også gøre det mere klart for både myndigheder og branche hvad der menes med udvidet producentansvar. Vi finder det helt rimeligt, at det er et krav at der i brugen af udvidet producentansvar, skal være dækning

af alle udgifter til affaldshåndteringen, at det skal beregnes ud fra de faktiske omkostninger ved bortskaffelse af de enkelte udtjente produkter, og at det også skal støtte initiativer for affaldsforebyggelse.

Tidlig varslingsmekanisme og indberetning

KL finder det positivt, at indføre en varslingsmekanisme der tidligt kan gå ind og hjælpe med at rette op hvis et medlemsland ikke ser ud til at nå målene. Det skal dog sikres, at processen ikke bliver meget bureaukratisk og administrativ tung i forhold til kommunernes indrapportering til staten i forbindelse med tilbagemelding til EU. En mulighed kunne være at se nærmere på hvordan det kan tænkes sammen med kommunernes affaldsplaner.

Indberetningen til Kommissionen ændres med dette forslag til at skulle ske hvert år. Det er en god idé i forhold til den tidlige varslingsmekanisme, også her skal indrapporteringsforpligtelsen tænkes på en måde så den ikke bliver administrativ byrdefuld.

Bioaffald

Der lægges op til at der seneste i 2025 skal være særskilt indsamling af bioaffald, og at Kommissionen foretager en vurdering af håndteringen af bioaffald med henblik på i givet fald at forelægge et forslag. Det er en god idé at have fokus på bioaffaldet og hvad det kan bidrage med, men vælger man at have en større regulering på EU-niveau, bør det formuleres således at der kan tages hensyn til de lokale forhold under udformningen af indsamlingssystemer og øvrige initiativer.

Med venlig hilsen

Anders Christiansen